

KBP

(regényrészlet)

NYERGES ANDRÁS

Kunoskó a kultúrterem hátsó fertályában ült le, ahol a mennyezeti világítás egyelőre még fel se volt kapcsolva, neki azonban a sötétség éppen megfelelt, hiszen nem akarta, hogy Simon, ha megjön, észrevegye. Azt sem döntötte még el, hogy egyáltalán akarja-e tudomására hozni, hogy jelen volt az általa szervezett esten. Mindenesetre nem csekély elégtétellel látta, hogy szó sincsen versrajongók izgatottan tülekedő tömegéről, amire a jelentések alapján számított. A nagyjából száz fő befogadására alkalmas teremben még pár perccel a fél hatra hirdetett kezdés előtt is alig páran lézengtek. Mikor lesz ebből kezdés? Átfutott az agyán, hogy ez talán más műsorok esetében így van, s olyankor az ügynökeinek túlórázniuk kell, hiszen a vége előtt nem hagyhatják el a helyszínt, de olyasmire nem emlékezett, hogy bármelyikük bármikor is szóba hozta volna az érte járó pénzt. Ettől most meg is hatódott, lám, micsoda rendes társaság ez, én a legapróbb hibáért is lebaszarintom őket, nekik meg eszükbe se jut követelődzni. Erre csakis egy magyarázat lehetséges: nem a pénzért csinálják, hanem az ügyet nézik. Kimondottan megörvendezettte, hogy gyér az érdeklődés, hiszen akkor Simsi „feltűnő és gyanús” szervezői buzgalma sem okoz komolyabb problémát. Gondot legfeljebb neki jelent, hogy fölöslegesen áldozta fel a szabad estéjét, de se baj, Simsi ügyében ennél nagyobb áldozatra sose legyen szükség! És ha a „Varnyú” nevű ügynök jelentése egyben-másban felületes és téves, azért majd megkapja a magáét, de ez az ő számára most föllélegzés, hogy túlzásba vitte az aggályoskodást. Nemcsak a közönségszámba menő érdeklődők voltak kevesen, de üres volt a dobogó is. Tétova kaparászást

érezte a hátán, s ingerülten fordult hátra, de „Varnyú” ügynök állt mögötte elképedt pofával. Láttára viszont elfogta a lelki-furdalás, amiért elfelejtette figyelmeztetni, hogy ma nem kell idejönnie. Szent Habakuk, őrnagy elvtárs mit keres itt, álmélkodott „Varnyú”, de egy másodperc múltán érteni vélte a helyzetet, áhá, szóval nagyobb akció készül, netán hipis? Kunoskót kifejezetten sértette, ha a szakma régi zsargonját az ő munkájára alkalmazták, a házkutatás legyen házkutatás, mondta volna szíve szerint, 1966-ot írunk, nem lehetünk olyanok, mint Hain Péterék, de tudta, hogy ez nem a megfelelő alkalom ilyesmire, elvégre őt terheli mulasztás „Varnyú”-val szemben. Akármi lesz, semmi köze hozzá, gondolta, és mutatóujját a szája elé emelve suttogott, inkognitó jöttem, maga engem nem látott, nem ismer, külön távozunk, én itt leszek baloldalt hátul, maga meg jobbra tendál, és elől marad, lehetőleg az első sorban.

*

Épp jókor rebbentek szét, mert az egész terem világos lett, a falra szerelt két megafonból pedig *Geyer Flórián dala* kezdett harsogni, bár a nem volt akkor gazdag és szegény után a lemezjátszó túje kiakadhatott, s egy fülsértő csikorgással elnémult a zene. Most már többen is szállingóztak befelé, és Kunoskó körül szinte megteltek a széksorok. Amint elnézte, hogy akik jönnek, mennyi idősek, kezdte meggondolatlan kockázatnak tartani, hogy a személyes megfigyelés mellett döntött. Sokáig lakott ezen a környéken, a középkorúak közt akadhat, aki ráismer. Habár, gondolta, civil ruhában jöttem, egy régi ismerős se tudhatja, milyen minőségben vagyok itt. Lárma támadt a terem túlsó felében, hét-nyolc fiúból és lányból álló csapat nyomult be a színpad melletti kisajtón, és rögtön kiáltozni kezdtek, Katz Simon nincs itt? Katz Simont keressük! Kunoskó korábbi jelentésekből tudta, hogy ezek alighanem a Versbarát Körök problémás estjeinek állandó résztvevői, akiket ő – szigorúan belső használatra – úgy nevezett, hogy a költők sleppje. Valami begyakorolt rítus szerint mindenhol megszállták az első sorokat (áldotta az eszét, hogy „Varnyút” éppen oda ültette), s ezek voltak azok, akik a műsorok közben fel-felkiabáltak a színpadra, hogy az általuk már kívülről tudott versek közül melyikekből álljon ráadás. Az est második felében, amikor kérdéseket lehetett föltenni, ám a nézők közül senki se mert megszólalni elsőnek, ők törték meg a csöndet, és olyan témákat hoztak szóba, melyekre válaszul el lehetett rugaszkodni a költészettől a politika felé. Régóta tervezte, hogy erre a veszélyes társaságra is ráállít valakit, de egyelőre még csak annyit tudott, hogy zömmel diákok. Hol van Katz, hajtogatták, arról volt szó, hogy ő vár minket! Mindjárt itt lesz, sepert oda hozzájuk egy töltött galamb formájú nő, aki messziről nyújtotta a kezét, Kevidiné Ági vagyok, a művház vezetője, beérenék esetleg velem? Ez így nem

lesz jó, fakadt ki a jövevények nevében egy alaposan fölmagzott leányzó, akinek lapos felsőteste, szentjohannásan rövidre nyírt haja, s főképp szigorú tekintete Kunoskót az illegális mozgalomból ismert lányokra emlékeztette. Azok is komolyabban vették a konspirációt, mint a férfiak, s ezzel gyakran meg is mentették őket, de vajon mi indokol ilyen kérelhetetlenséget és rigorózus gyanakvást egy versbarátköri est kapcsán? Elvtársnő, mi tartjuk magunkat a megállapodáshoz, oktatta Kevidinét a leányzó, de ezt önöktől is elvárjuk! Mielőtt a szóváltás veszekedéssé fajult volna, betoppantak a költők, s ők hajlandók voltak a töltött galambnak is bemutatkozni, Pakulár, Bocsári, Tüke. Jaj, kedves Laci, maga biztos nem emlékszik rám, burukkolt Kevidiné, de mi már ismerjük egymást, tavaly, a Csiliben volt egy csodálatos estje, én akkor még ott dolgoztam. A vézna, horpadtarcú, hegyes orrú Tüke fakó szemében apró lángok gyúltak, ahogy Kevidiné Ági domborulatait gusztálgatta, és azt kérdezte, egész véletlenül nem tegeződtünk mi akkor? De igen, felelte a blúza kivágásig elvörösödő Kevidiné, csak nem tudtam, hogy emlékszel-e rám? Én ne emlékeznék egy ilyen gyönyörűsége, vigyorgott Tüke, pusztit nekem, de rögtön! Megpróbálta átkarolni a nőt, de miközben a karja nem érte át a derekát, átszellemült mormogással árulta el, hogy órá éppenséggel ez hat felajzóan, mmm, milyen feszes a derekad! A másik két költő tüntetően unatkozott, a kopasztott csirkefejű leányzó pedig figyelmeztető krákogásba fogott. Ne féljenek, jön Simon is, mondta az igazgatónő, s a hangja békülékeny, a tekintete olvatag lett, azt hiszem, ő még a műhelyeket járja, nehogy hazamenjenek, akik végeztek, hiszen miattuk kezdünk fél hatkor. Eegen, csak hogy most hat óra múlt öt perccel, jegyezte meg Bocsári, már ne is haragudjon, mi sem érünk rá a végtelenségig. Arról is szó volt, tette hozzá Pakulár, s közben rosszállóan simogatta vörhenyes szakállát, hogy mire megjövünk, itt lesznek a könyveink, de egyetlen egyet se látok. Kunoskó meglepődve figyelte a távolból, hogy az előjelek (mármint a műsor szempontjából) nem éppen biztatóak. Kezdte nem érteni, hogy miért hívogatják mindenhova pont ezeket a költőket, ezt a szekánt, sértődött társaságot? A méltányosság kedvéért hozzágondolta, Tüke a kivétel. Legyenek, azaz legyetek nyugodtak, Simon a könyveket is hozza, felelte Kevidiné Ági, és zavarában, amiért Pakulárt és Bocsárit is majdnem tegezte, vihogni kezdett. Mintha végszóra jönne, berobogott Katz Simon, és már az ajtóból kiabált, jön a tanműhely, nem pofátlanságból késnek, de az öltözőben bekrepált a tus, ebben a hónapban már másodszor. Olyan hangerővel dohogott, mintha azt remélné, hogy az illetékesek – bárhol vannak is – meghallják, bezzeg ha az irodában romlik el valami, rögtön megcsinálják, csak a melósnak nem jár meleg víz. Bár közben odaért a dobogóhoz, a költőkre ügyet se vetett, annak sem adta jelét, hogy meg volna könnyebbülve, amiért időre megjöttek. Mint akinek most jut eszébe, hogy valamit elfelejtett, rögtön sarkon is fordult, és elrohant,

hozom a könyveiteket! Karnyújtásnyira vágtatott el Kunoskótól, de mert futás közben is terepszemlét tartott, a nagybátyját sem vette észre. Hát a kettesből hol vannak, bömbölte fájdalmasan, félórája sincs, hogy beszéltem velük! Amit ezek tőlem kapnak, nem teszik az ablakba. A terem tulsó végébe érve lefékezett egy másodpercre és visszaordított, hé Tüke, elhoztad, amit kértem?

*

Kunoskó fölkapta a fejét, nocsak, hát a Simsi-gyerek mégis észrevette a költőket? Akkor meg miért nem akarta a találkozást a dolgok rendje és módja szerint megejteni, üdvözlés, érdeklődés a hogylétük iránt, annak eldarálása, miszerint félt, hogy el se jönnek, és bizonygatás, a terem később majd teli lesz, jön a közönség. Miért nem akkor tette fel Tükének azt a bizonyos kérdést, amikor mások nem hallhatták? Miért kellett az egész terem tudtára adnia, hogy Tüke meg ő máris ismerik egymást? Simsi nagybátyjaként kifejezetten bosszantotta, hogy a gyerek így viselkedik. Azt lehetne hinni, nem is Tüke válaszára volt kíváncsi, csak fitogtatni akarta, hogy bizalmas ügyletei vannak azzal, aki itt a leghíresebb vendég, de Katz Simon úgy beszélhet vele, mintha a seggéből rántotta volna ki. Ki-ki vonja le maga a következtetést, hogy ezt azért teheti meg, mert a tanműhelyben ő a No.1., éppen úgy, ahogy Tüke az idehívott irodalmárok között. Eddig világos, de mi szüksége erre Simonnak? Mit akar az öcskös? Hiszen ilyen trükkök nélkül is egyértelmű az összes jelenlévő számára, hogy ő itt kulcsfigura, Miért nem elég ez? Ő például meggyőződött róla, hogy amit Katz Simon „kiemelkedő aktivitásáról” olvasott, az nem ügynöki képzelet szüleménye volt, hanem nagyon is valóság. És mégsem tud erre büszkének lenni. Inkább viszolyogtató, hogy Simsi szinte kéjeleg nélkülözhetetlensége pózában. Miközben ezen töprengett, az agyába villant valami, aminek eddig nem tulajdonított jelentőséget. Odahaza, a családi vacsorákon nem vette észre, de itt, idegen közegben feltűnt, hogy a Simon-gyerek kicsit alacsonyabb, mint a hasonló korúak, s amennyivel alacsonyabb, annyival szélesebb is. Neki, mint szenvedélyét időhiány miatt nem gyakorló, mégis vérbeli gombásznak az jutott róla eszébe, hogy Simsi leginkább a laposorrú, gumós, hasas tinóruhoz hasonlít. Az is különleges a gombák között, de azt sem a tetszetős külseje teszi különlegessé. Az ébredező gyanút egy másik emlék csak erősítette. Amikor Simsi először jelent meg náluk alapjában véve fölösleges, mert mindössze egydioptriás szemüveggel az orrán, ők Herminával le akarták beszélni róla, kár azt az édes, nyílt, kerek pofácskádát eldugni egy vastag fekete keret mögé, győzködte Hermina, nekem, mint nőnek, elhiheted. Simsire ez se hatott, sőt, olyan nyersen torkollta le Herminát, ahogy azelőtt soha, ebben a dologban te nekem nem

vagy nő, csak a nagynéném. A nők szerint szemüveggel elviselhetőbb a pofám, mert kevésbé látszik ez a rémes krumpoli a közepén. Nem baj, hogy hiú a gyerek, mondta utólag Hermina, majd ha lesz más is, amivel kitűnhet, nem fogja szégyellni az orrát sem. Kunoskó eldöntötte, hogy erről az estről – már amennyit a titoktartási kötelezettség megenged – mesélni fog az asszonynak, mert úgy tűnik, ez egyszer nem lett igaz: Simsi hiúsága most is féktelen, és valósággal éheznek rá, hogy éreztesse másokkal a fölényét. Szabad az a hely, bökte meg Kunoskót egy rozmárbajszú öregúr, s a mellette lévő székre mutatott. Kunoskó észbekapott, ha továbbra is itt ácsorog, Simon előbb-utóbb észreveszi, bár ez a veszély egyelőre nem fenyegetett, mert a fiú továbbra is szédülten rohangu előre-hátra, és úgy nyüzsgött, mintha kettő volna belőle. Az egyik az előkészületek hiányosságai miatt pörölt Kevidinével, aki megadóan bólogatott, a másik a meghívott szerzők könyveit volt kénytelen maga idecipelni, egyfolytában azon méltatlankodva, hogy másnak ez miért nem jutott eszébe. Hát a diavetítővel mi lesz, ordított fel sebzetten, behozná végre valaki? Basszameg, lajhár bagázs, hát itt semmi se működik, amit nem én csinállok?

*

Kevidiné sugárzó arccal lépett fel a dobogóra, s a hangja olyannyira szirupos volt, mintha egy üveg Bambiba még pár kanálnyi mézet is csurgatnának. Nem tudta eldönteni, hogy a tanműhely Katz Simon mozgósította fiataljai vannak-e többen, vagy a művelődési ház törzsközönségét alkotó idősök, ebből kifolyólag az-e a helyes, ha tegezi, vagy az, ha magázza a nézőteret? Emiatti zavarában folyton vihogott, mint egy túlrett kamaszlány. Helyes teremtés ez a mi Ágicánk, súgta valaki Kunoskó mögött, és milyen édes, hogy ennyire zavarban van, pedig nem ez az első rendezvénye! A nézők nem sejtették, hogy Kevidiné korántsem véletlenül viselkedik így, ő pontosan tudja, hogy ezek a mai est utolsó idilli pillanatai, azután már a költők polgárpukkasztó versei következnek, amiknek a sikere mindig borotvaélen táncol, mert a közönségnek hiába tetszenek, ha (más művházakban dolgozó kollégáktól hallott ilyesmit) a vezetőséget valaki félretájékoztatja. Akkor majd nem árt, ha a nézők összbenyomását legalább részben az ő édelgő negédessége határozza meg. Már az elején olyan benyomást akart kelteni, mintha csupa szép és barátságos élmény következne, s ezt előlegezi meg a csengő hangon bejelentett meglepetés: ma először három közismert költőt fogtok-fognak-fogunk hallani, Pakulár Ádámot, Bocsári Ernőt, pardon, Bocsári Ervin néven közismernek, szolt közbe a költő, amin néhányan elnevettek magukat, de Ágica nem törődött ezzel, az a jó, ha oldódik a hangulat. Szinte eufóriába esve jelentette be a folytatást, és hallani fog-juk-játok Tüke Lászlót! De ezen

kívül ma este megismerünk valakit, aki költőként nálunk fog bemutatkozni, Karalyos Sándort! Ti-önök-mi ugyan más néven ismerjük, tudniillik ő nem más, mint tanműhelyünk ifjú dolgozója, mindannyiunk szeretve rettegett Simonkája, Katz Simon! Az égővörös fülű költő nevét székborogató üvöltözés, nekiszabadult kurjongatás fogadta, amiből kiderült, hogy költő voltáról a tanműhelyiek sem tudtak, Kunoskót azonban ez sem vigasztalta meg, elképedésében tátva felejtette a száját, ráadásul becsapottnak érezte magát. Mindig büszke volt rá, hogy nem egyszerűen rokoni viszony fűzi az unokaöccséhez, de a kapcsolatuk bensőséges és bizalmas. És most mi derül ki, a gyerek arra se méltatta, hogy bevallja, verseket ír! Tudnom kellett volna, gondolta először, de ez ellen rögtön fel is horgadt az önérzete, mégis, miből? Simsi még csak könyvet sem kért soha ajándékba. Egy városnéző sétájuk közben belebotlottak a munkásőr egyenruhában hazafelé baktató Sitkey Szaniszlóba, s ő a gyerek fülébe súgta, hogy ez a bácsi egy híres költő, de Simsi annyit se mondott, hogy jó, és végképp nem mondta, hogy én is írok verseket, nem kapott az alkalmon, hogy olyan valakit ismerhet meg, aki tanácsokkal segíthetné a költői pályán. Egyszóval titkolódzott. De miért lett Katzból Karalyos? Mi baja a keresztnévvel? Ha már változtat, miért nem lett Karalyos Simon? Az viselkedik így, aki minden nyomát el akarja tüntetni annak, hogy honnan, kik közül jött. Bezzeg arról tudott beszélni, hogy sem mérnök, sem tornatanár, sem jogász nem akar lenni, hanem csak és kizárólag bölcsész, holott a jogi karra már tavaly be tudta volna juttatni, s akkor nem kellett volna a kölöknek egy évre beállni a tanműhelybe, és hiába magyarázta neki, hogy nem akar mindenáron ügyvédet csinálni belőle, lehet éppenséggel bíró vagy ügyész is, jogi diplomával nyitva áll előtte az egész államigazgatás, a politika, minden, de Simsi úgy viselkedett, mintha ő egyenesen tönkre akarná tenni az életét, tüntetett vele, hogy a jogászai pályával erőszakot tesznek rajta, s így most utólag Kunoskónak úgy kellett éreznie, a szeretetéért cserébe árulást kapott. Úgy látszik, nem, vagy félreismerte az unokaöccsét. De van egyetlen egy rejtély, ami mégiscsak oldódott: azért tanúsított Simsi még „Varnyú” ügynök számára is feltűnő buzgalmat a mai est előtt, mert ő maga is itt mutatkozik be, mint költő. Rosseb, aki megeszi, ha mindenáron muszáj verseket írnia, csapódhatott volna kevésbé zűrös csoporthoz is! Miért pont Tükéékhez törleszkedik? Mintha különleges érzéke volna hozzá, hogy mivel nehezítse a nagybátyja helyzetét. Mostantól nemcsak a tanműhely ifjú munkását kell nagybácsiként óvnia, a szolgálat tisztjeként pedig szemmel tartania, de gondjai lehetnek a Karalyos Sándor nevű fiatal költővel is. További bonyodalmakkal fenyeget, hogy nem tudni, „Varnyú” ügynök belenézett-e a mai est előtt Katz Simon személyi anyagába, és ha belenézett, mit gondol arról, hogy Katz anyját lánynevén Kunoskó Erzsébetnek hívták?